

ผลและอภิป্রายผลการวิจัย

สารเมแทบอไลท์ของ *Emericella variecolor* ที่เพาะเลี้ยงในในอาหารเหลว Malt Czapek-Dox (MCzB) การแยกสารสกัดหยาบ เอธิล แอกซิเทต ของเส้นใยราที่ได้จากการเพาะเลี้ยงใน MCzB ด้วยชีลิกาเจล คอลัมน์โครมาโทกราฟีได้ 312 ลำดับส่วนแยก ทำการแยกของแข็งจากส่วนแยก 23-44 ซึ่งได้จากการระบุ 15-20% เอธิล แอกซิเทต (EtOAc) ในเยกเซน โดยการล้างด้วยของผสมเยกเซน-เอธิล แอกซิเทต ได้สารประกอบ 1 เป็นของแข็งสีขาว:

m.p. 228-230 °C;

$[\alpha]_D^{25} +8$ (CHCl_3 , c 0.3);

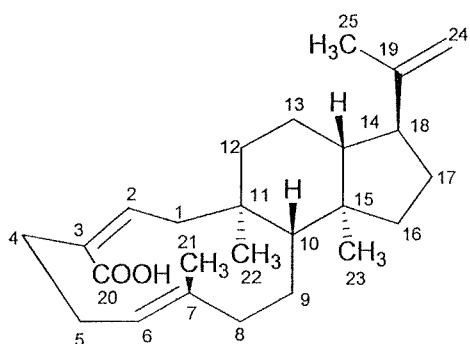
EIMS (EI 70 eV) m/z 370 [M^+ , 53 %], 355 (23), 327 (32), 257 (12), 246 (15), 203 (29), 189 (100), 175 (24), 161 (40), 147 (52), 135 (40), 121 (45), 107 (60), 95 (50), 93 (48), 81 (42), 67 (28) and 55 (24);

λ_{\max} (CHCl_3) (ϵ) 245 (5617) nm;

ν_{\max} (KBr) 3435 (br.s), 2945 (w), 2855 (w), 1745 (m), 1649 (m), 1563 (m), 1411 (m), 1264 (w) and 1022 (w) cm^{-1} ;

δ_{H} (CDCl_3 , 400 MHz) 5.94 (1H, d, 4.4 Hz, 2-H), 4.97 (1H, dd, 4.8 and 4.8 Hz, 6-H), 4.75 (s, 1H, H-24), 4.73 (1H, s, 24-H), 2.89 (1H, d, 12.0 Hz, 4-H), 2.71 (1H, dd, 6.8 and 7.6 Hz, 1-H), 2.31 (1H, m, 5-H), 2.26 (1H, m, 18-H), 2.11 (1H, m, 5-H), 2.09 (1H, m, 1-H), 2.06 (1H, m, 8-H), 1.97 (1H, m, 8-H), 1.90 (1H, m, 16-H), 1.87 (1H, m, 4-H), 1.75 (3H, s, 25-H), 1.57 (1H, m, 13-H), 1.54 (1H, m, 16-H), 1.50 (1H, m, 9-H), 1.48 (1H, m, 17-H), 1.46 (1H, m, 12-H), 1.32 (3H, s, 21-H), 1.31 (1H, m, 13-H), 1.30 (1H, m, 17-H), 1.28 (1H, m, 12-H), 1.26 (1H, m, 10-H), 1.20 (1H, m, 12-H), 1.17 (1H, m, 14-H), 0.90 (s, 3H, 22-H) and 0.84 (3H, s, 23-H) ppm;

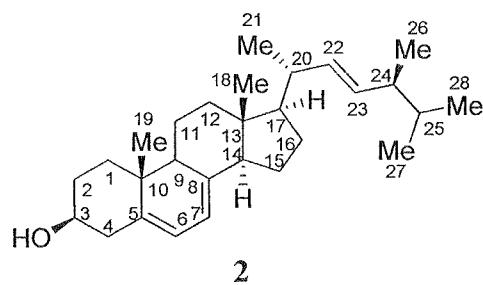
δ_{C} (CDCl_3 , 100 MHz) 173.19 (20-CO), 150.16 (2-CH), 148.12 (19-C), 138.74 (7C), 125.28 (3-C), 123.68 (6-CH), 109.61 (24- CH_2), 54.43 (14-CH), 49.63 (10-CH), 47.59 (18-CH), 45.85 (15-C), 42.64 (1- CH_2), 41.15 (13- CH_2), 40.37 (8- CH_2), 39.17 (12- CH_2), 37.92 (11-C), 34.85 (4- CH_2), 27.69 (16- CH_2), 27.35 (5- CH_2), 24.13 (22- CH_3), 22.27 (9- CH_2), 21.03 (17- CH_2), 19.98 (25- CH_3), 15.98 (21- CH_3) and 15.57 (23- CH_3) ppm.

จากข้อมูล ^1H , ^{13}C , gHSQC, gHMBC, gCOSY, TOCSY และ NOESY ทำให้ระบุได้ว่าสารประกอบ 1 คือ stellatic acid ข้อมูลการหมุนระนาบแสดงจำเพาะของ stellatic acid ที่แยกได้ $[\alpha]_{\text{D}}^{25} +10$ (*c* 0.3, CHCl_3) ที่สอดคล้องกับรายงานไว้ก่อนหน้า [Quereshi et. al., 1980 $[\alpha]_{\text{D}}^{25} +13.5$ (CHCl_3 , *c* 0.3)] ทำให้ยืนยันได้ว่าสาร 1 คือ stellatic acid

การถ่ายของเข็มจากส่วนแยก 45-52 ซีดีได้จากการฉีดด้วย 20-25% EtOAc ในเอกเซน ด้วย 15-20% เอธิล แอกซิเตต (EtOAc) ในเอกเซน ด้วยของผสมเอกเซน-เอธิล แอกซิเตต ได้สารประกอบ 2 (15 mg) เป็นผลลัพธ์

ขาว:

m.p. 167-168 °C;

$[\alpha]_{\text{D}}^{20} -84$ (CHCl_3 , *c* 0.1);

ESIMS: $[\text{M}+\text{H}]^+$ 397.3421;

λ_{max} 325(967), 345 (864) nm;

ν_{max} (KBr) 3427 (br, s), 2956 (s), 2871 (s), 1654 (w),
1553 (w), 1459 (m), 1382 (m), 1370 (m), 1241 (w), 1158
(w), 1127 (w), 1111 (w), 1058 (m), 1039 (m), 983 (m),
969 (m), 834 (w), 802 (w) cm^{-1} ;

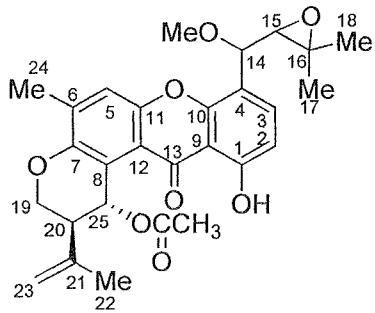
$^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3 , 400 MHz): 5.56 (1H, dd, *J* = 1, 5.2 Hz, H-6), 5.38 (1H, dd, *J* = 1, 5.2 Hz, H-7), 5.19 (1H, m, H-22), 5.18 (1H, m, H-23), 3.63 (1H, H-3), 2.47 (1H, ddd, *J* = 2.8, 4.8, 14.0 Hz, H-4), 2.27 (1H, dd, *J* = 12.4, 13.6, m, H-4), 2.07 (1H, m, H-12), 2.04 (1H, m, H-20), 1.98 (1H, m, H-9), 1.92 (1H, m, H-2), 1.91 (1H, m, H-1), 1.90 (1H, m, H-14), 1.72 (1H, m, H-16), 1.64 (1H, m, H-11), 1.64 (1H, m, 15), 1.58 (1H, m, H-11), 1.50 (1H, m, H-2), 1.47 (1H, m, H-25), 1.35 (1H, m, H-15), 1.32 (1H, m, H-1), 1.28 (1H, m, H-16), 1.25 (1H, m, H-17), 1.24 (1H, m, H-12), 1.03 (3H, d, *J* = 6.4 Hz H-27), 0.93 (3H, s, H-19), 0.90 (3H, d, *J* = 6.8 Hz, H-28), 0.82 (3H, d, *J* = 6.4 Hz, H-26), 0.82 (3H, *J* = 6 Hz, H-21), 0.62 (3H, s, H-18) ppm;

$^{13}\text{C-NMR}$ (CDCl_3 , 100 MHz): 141.37 (s, C-8), 139.77 (s, C-5), 135.56 (d, C-23), 131.94 (d, C-22), 119.57 (d, C-6), 116.26 (d, C-7), 70.44 (d, C-3), 55.68 (d, C-17), 54.54 (d, C-14), 46.21 (d, C-9), 42.80 (d, C-24), 42.80 (s, C-13), 40.73 (t, C-4), 40.45 (d, C-20), 39.05 (t, C-12), 38.35 (t, C-1), 37.00 (s, C-10), 33.07 (d, C-25), 31.93 (t, C-2), 28.30 (t, C-16), 22.99 (t, C-15), 21.09 (q, C-27), 21.09 (t, C-11), 19.96 (q, C-26), 19.65 (q, C-21), 17.61 (q, C-28), 16.27 (q, C-19), 12.04 (q, C-18) ppm.

จากข้อมูล ^1H , ^{13}C , gHSQC, gHMBC, gCOSY, TOCSY และ NOESY ทำให้ระบุได้ว่าสารประกอบ 2 คือ ergosterol จากการเปรียบเทียบข้อมูล ^{13}C NMR กับรายงานไว้โดย Abraham และ Monasterios, 1974 และ $[\alpha]_{\text{D}}^{21} -130.7^\circ$ ซึ่งรายงานไว้โดย Pruess, Peterson, และ Fred, 1932 ทำให้ยืนยันได้ว่าสารประกอบ 2 คือ ergosterol

ในระหว่างการระเหยส่วนแยก 53-63 ซึ่งได้จากการฉีดด้วย 25 % EtOAc ในเอกเซน สารประกอบ 3 ตะกอนออกมานา หลังจากการกรอง ได้สารประกอบ 3 (15 mg) เป็นของแข็งสีเหลือง m.p. 219-220°C;
 $[\alpha]_D^{20} -38$ (c 0.1, CHCl₃);
EIMS *m/z* 494 [M⁺, 8%], 451 (6), 434 (16), 423 (16), 363(100), 347 (12), 333 (14), 307 (10), 293 (8);
 λ_{max} (CHCl₃): (ϵ) 385 (10167), 294 (12953), 270 (42563), 250 (36428) nm;
 ν_{max} (KBr) cm⁻¹: 3447 (OH), 2921, 1746 (C=O), 1637, 1559, 1470, 1423, 1369, 1236, 1077, 1018, and 828 cm⁻¹:
¹H-NMR(CDCl₃,400 MHz) δ_{H} (ppm): 1.23 (3H, s, CH₃-17), 1.31 (3H, s, CH₃-18), 1.89 (3H, s, CH₃-23), 2.08 (3H, s, OAc-25), 2.35 (3H, s, CH₃-24), 2.72 (1H, s, H-20), 3.17 (1H, d, *J* = 8.0 Hz, H-15), 4.31 (1H, dd, *J* = 3.2, 11.2 Hz, H-19b), 4.55 (1H, d, *J* = 11.2 Hz, H-19a), 4.63, (1H, d, *J* = 8.0 Hz, H-14b), 4.76 (1H, s, H-22b), 4.81 (1H, s, H-22a), 6.83 (1H, d, *J* = 8.4 Hz, H-2), 6.90 (1H, s, H-25), 7.26 (1H, s, H-5), 7.66 (1H, d, *J* = 8.4 Hz, H-3), 13.14 (1H, s, 1-OH) ppm;
¹³C-NMR (100 MHz, CDCl₃) δ_{C} (ppm): 183.2 (C-13), 170.0 (-OCCH₃), 162.2 (C-1), 152.5 (C-10), 151.6 (C-11), 150.3 (C-7), 141.4 (C-21), 138.0 (C-6), 135.1 (C-3), 120.3 (C-5), 116.2 (C-12), 115.5 (C-9), 114.9 (C-8), 112.8 (C-22), 110.8 (C-2), 109.1 (C-4), 76.1 (C-14), 66.7 (C-15), 65.5 (C-25), 63.8 (C-19), 57.8 (C-16), 42.4 (C-20), 24.8 (C-17), 22.4 (C-23), 21.3 (-OCCH₃), 19.8 (C-18), 17.4 (C-24) ppm.

จากข้อมูล ¹H, ¹³C, gHSQC, gHMBC, gCOSY, TOCSY และ NOESY ทำให้ระบุได้ว่าสารประกอบ 3 คือ 14-methoxy tajixanthone 25-actate จากการเปรียบเทียบข้อมูล ¹H และ ¹³C NMR กับที่รายงานไว้โดยคณะผู้วิจัย (Pornpakakul, S และคณะ 2005) ทำให้ยืนยันโครงสร้างสารประกอบ 3 ได้

ในระหว่างการระเหย ของแข็งที่ได้จากการส่วนแยก 71-75 ซึ่งได้จากการฉีดด้วย 25-30 % EtOAc ในเอกเซน ล้างด้วยของผสมเอกเซน-เคนทิล เอชีเทต ทำให้ได้สารประกอบ 4 (10 mg) เป็นของแข็งสีส้ม m.p. 207-208 °C;

ESIMS *m/z* 321.08 [M+Na]⁺, 619.16 [2M+Na]⁺, 917.25 [3M+Na]⁺;

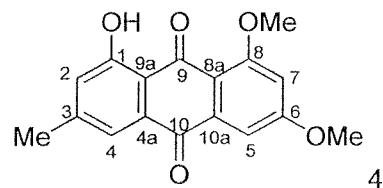
λ_{max} (CHCl₃): (ϵ) 270 (9611), 280 (9387), 303 (4865) 420.07 (3859) nm;

ν_{max} (KBr) 3430 (br), 3087 (w), 2933(w), 2845(w), 1665 (w), 1625(s), 1598(s), 1558(m), 1493(m), 1456(m), 1363(m), 1327(s), 1263(s), 1226(s), 1167(w), 1131(w), 1054(w), 1011(w), 941(w), 882(w), 842(w) cm^{-1} ;

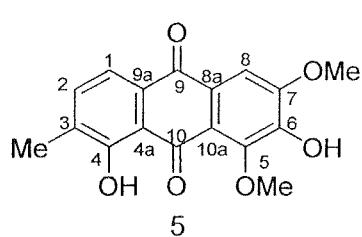
$^1\text{H-NMR}$ (400 MHz) 13.08 (1H, s, OH-1), 7.56 (1H, s, H-4), 7.45 (1H, d, $J = 1.6$ Hz, H-7), 7.06 (1H, s, H-2), 6.78 (1H, d, $J = 2.0$ Hz, H-2), 4.02 (3H, s, OCH₃-6), 3.98 (3H, s, OCH₃-8), 2.42 (3H, s, CH₃-3)

$^{13}\text{C-NMR}$ (100 MHz) 187.48 (s, C-9), 182.98 (s, C-10), 165.25 (s, C-8), 162.94 (s, C-6), 162.61 (s, C-1), 146.93 (s, C-3), 137.67 (s, C-10a), 132.30 (s, C-4a), 124.80 (d, C-2), 120.00 (d, C-4), 115.20 (s, C-8a), 114.76 (s, C-9a), 104.71 (d, C-7), 103.93 (d, C-5), 56.61 (q, OCH₃-6), 56.05 (q, OCH₃-8), 21.97 (q, CH₃-3)

จากข้อมูล ^1H , ^{13}C , gHSQC, gHMBC, gCOSY, TOCSY และ NOESY ทำให้ระบุได้ว่าสารประกอบ 4 คือ 1-hydroxy-6,8-dimethoxy-3-methyl-9,10-anthraquinone ซึ่งเป็นสารประกอบที่มีรายงานไว้ก่อนหน้าโดย Waser, และคณะ, 2005 และจากการเปรียบเทียบข้อมูล ^1H กับที่รายงานไว้พบว่าสอดคล้องกัน

ในระหว่างการระเหยส่วนแยก 101-125 ซึ่งได้จากการฉีดด้วย 30-35 % EtOAc ในเซกเมนต์สารประกอบ 5 ตกตะกอนออกมา กรองตะกอนและล้างด้วยของผงสมเยกเซน-เอธิล เอ็ซิเทต ทำให้ได้สารประกอบ 5 (38 mg) เป็นของแข็งสีฟ้า

m.p. 224-225 °C;

HRESIMS m/z 315.0843 [M+H]⁺, 651.1464 [2M+Na]⁺ (calcd 315.0868 [M+H]⁺, 651.1478 [2M+Na]⁺);

$\lambda_{\text{max}}(\text{CHCl}_3)$: (ϵ) 282.96 (12984), 308 (3890), 408.97 (2685);

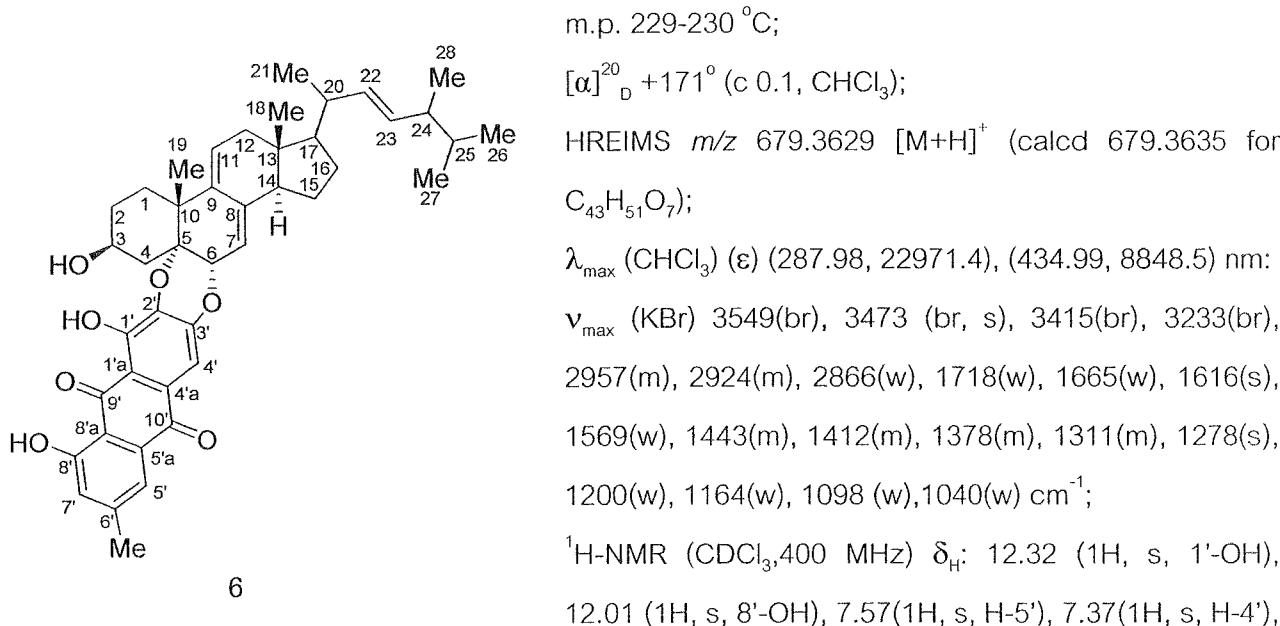
ν_{max} (KBr) 3432(brs), 3004 (w), 2921(w), 2851(w), 1732, 1632(s), 1592(m), 1552(m), 1486(w), 1420 (w), 1340(m), 1270(m), 1217(w), 1154(w), 1117(s), 875(w), 795(w) nm;

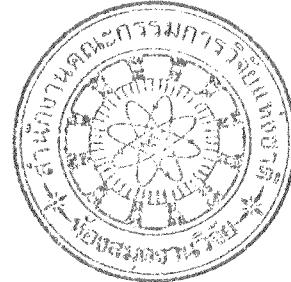
$^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3) 12.88(1H, s, OH-4), 7.69 (1H, s, H-8), 7.58 (1H, s, H-1), 7.07 (1H, s, H-3), 4.09 (3H, OCH₃-7), 4.03 (3H, OCH₃-5), 2.44 (3H,s, CH₃-2) ppm;

$^{13}\text{C-NMR}$ (CDCl_3) 187.56 (s, C-10), 182.03 (s, C-9), 162.60 (s, C-4), 151.90 (s, C7), 147.65 (s, C-2 and s, C-5), 144.94 (s, C-6), 132.47 (C-9a), 127.78 (s, C-8a), 124.32(d, C-3), 120.23 (d, C-1 and s, C-10a), 114.62 (s, C4a), 106.58 (d, C-8), 61.89 (q, OCH₃-5), 56.69 (q, OCH₃-7), 29.70 (q, CH₃-2) ppm.

จากข้อมูล ^1H , ^{13}C , gHSQC, gHMBC, gCOSY, TOCSY และ NOESY ทำให้ระบุได้ว่าสารประกอบ 5 คือ 4,6-dihydroxy-5,7-dimethoxy-2-methylanthraquinone สารนี้รายงานไว้โดย Barba et. al., 1994 ซึ่งแยกได้จากรากและเปลือก *Chamaecrista greggii*

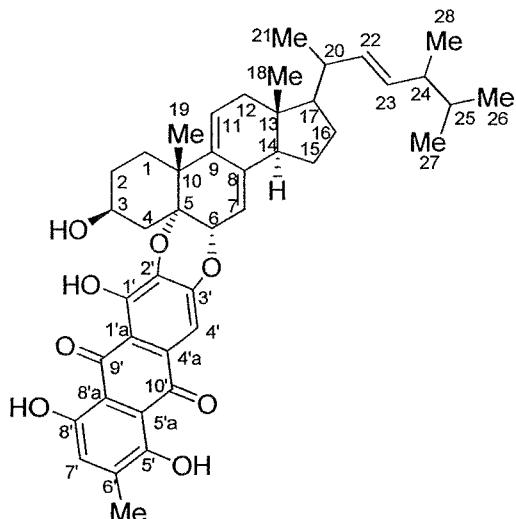
ส่วนแยก 143-165 ซึ่งได้จากการฉีดด้วย 35-45 % EtOAc ในเอกเซน ทำการแยกต่อให้ได้สารบิสุทธิ์ด้วย reverse phase HPLC โดยใช้เมธanolเป็นวัสดุภาคเคลื่อนที่ ทำให้ได้สารประกอบ 6 (12 mg) เป็นของแข็งอสุณฐานที่เวลาการกักเก็บ (retention time) 17 นาที

และได้สารประกอบ 7 (8 mg) เป็นของแข็งสีที่เวลากรักเก็บ 26 นาที

m.p. 242-243 °C;

7

m/z 695.3594 [M+H]⁺ (calcd 695.3584 for C₄₃H₅₁O₈);

[α]_D²⁰ +172° (c 0.1, CHCl₃);

λ_{max} (CHCl₃): (ϵ) (274.95, 15975), 292.06, 18424.5), 493.06, 9443), 515.04, 8094), 529, 6837) nm;

ν_{max} (KBr) 3546(br), 3476(br), 3412(br), 3236(br), 2951(s), 2924(s), 2863(m), 1723(w), 1595(s), 1415(s), 1336(s), 1308(s), 1263(s), 1194(m), 1161(m), 1122(m), 1092(m), 1034(m) cm⁻¹;

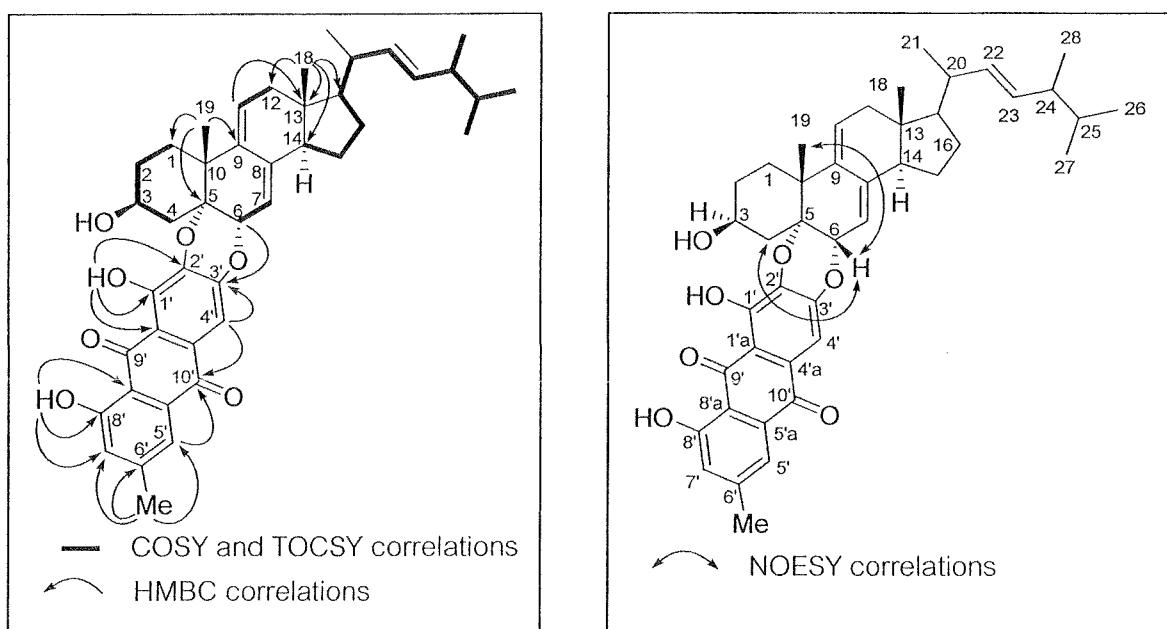
¹H-NMR (400 MHz, CDCl₃) δ_{H} (ppm): 13.48(s, OH-5'), 12.48(1H, s, OH-1'), 12.25(1H, s, OH-8'), 7.43(1H, s,

H-4'), 7.06(1H, s, H-7'), 5.72(1H, d, J = 5.6 Hz, H-11), 5.17(1H, dd, J = 7.2, 15.2 Hz, H-23), 5.13 (1H, dd, J = 7.6, 15.2 Hz, H-22), 5.03 (1H, s, H-7) , 4.78(1H, s, H-6), 3.99(1H, ddd, H-3), 2.37 (3H, s, Me-6'), 2.25(1H, m H-12), 2.15 (1H, m, H-12), 2.15 (1H, m, H-14), 2.06(2H, m, H-4), 2.04(1H, m, H-2), 1.92(1H, m, H-20), 1.83 (1H, m, H-1), 1.75 (1H, m, H-24), 1.45 (1H, sept, J = 6.4 Hz, H-25), 1.36 (2H, m, H-16), 1.28 (2H, m, H-15), 1.25 (1H, m, H-1), 1.24 (1H, m H-17), 1.23 (3H, s, H-19), 1.00 (3H, d, J = 6.4 Hz, H-21), 0.88 (, 0.81 (3H, d, J = 6.8 Hz, H-27) , 0.79 (3H, d, J = 6.4 Hz, H-26), 0.55 (3H, s, H-18) ppm;

¹³C-NMR (100 MHz, CDCl₃) δ_{C} (ppm): 189.50 (s, C-9'), 185.85 (s, C-10'), 157.46 (s, C-5'), 157.11 (s, C-8'), 153.51 (s, C-1'), 147.28 (s, C-3'), 141.07 (s, C-8), 140.91 (s, C-6'), 139.29 (s, C-9), 136.17 (s, C-2'), 135.23 (d, C-22), 132.25 (d, C-23), 128.51 (d, C-7'), 125.76 (s, C-4a'), 124.26 (d, C-11), 115.03 (d, C-7), 111.72 (s, C-5a'), 111.32 (s, C-1a'), 110.80 (s, C-8a'), 110.24 (d, C-4'), 78.17 (s, C-5), 73.61 (d, C-6), 66.41 (d, C-3), 55.87 (d, C-17), 50.87 (d, C-14), 42.78 (d, C-24), 42.53 (s, C-13), 41.99 (t, C-12), 40.30 (s, C-10), 35.42 (t, C-4), 33.03 (d, C-25), 30.56 (t, C-2), 29.41 (t, C-1), 28.62 (t, C16), 24.20 (q, C-19), 22.87 (t, C-15), 20.67 (q, C-21), 19.92 (q, C-27), 19.59 (q, C-26), 17.61 (q, 28), 16.52 (q, Me-C-6'), 11.62 (q, C-18) ppm.

ข้อมูล ¹H, ¹³C NMR ของสารประกอบ 6 บ่งชี้ว่าโครงสร้างของสารประกอบควรประกอบด้วยส่วนของ ไมเลกุลที่เป็นแอนธราควิโนน (anthraquinone) และที่เป็นสเตียรอยด์ ส่วนแอนธราควิโนนมีลักษณะคล้ายกับ 7-hydroxyemodin ข้อมูล ¹H, ¹³C, gHSQC, gHMBC, gCOSY, TOCSY และ NOESY สามารถเชื่อมต่อ ไมเลกุลของสารประกอบได้ดังรูปข้างล่างนี้

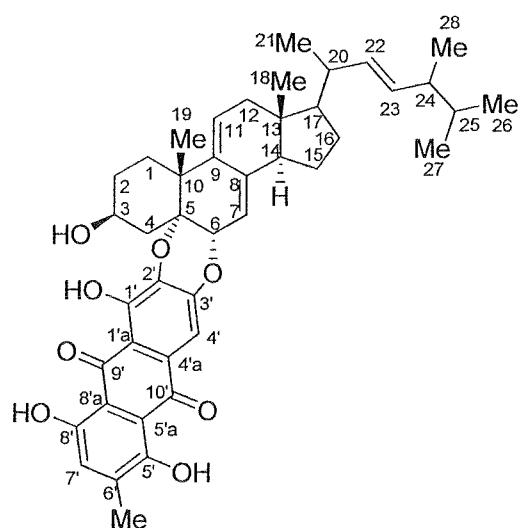
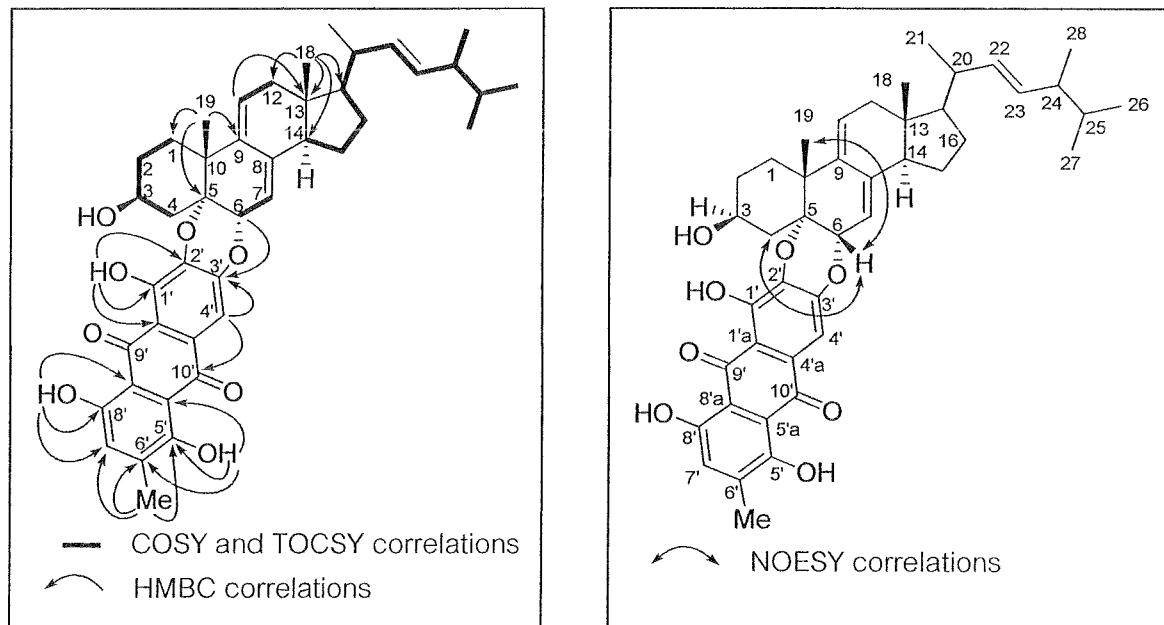
สำเนาที่ได้รับที่หมายเลขที่	พ.ศ. ๒๕๕๕
วันที่.....	๑๗ ๐๘ ๒๕๕๕
เลขที่รับเรียก	245216
เลขประจำตัวประชาชน

HRMS m/z 679.3629 $[M+H]^+$ ทำให้ทราบสูตรโมเลกุลของสารประกอบ 6 คือ $C_{43}H_{50}O_7$ ^{13}C NMR แสดงให้เห็นว่าสารประกอบ 6 มี 43 คาร์บอนประกอบด้วย 7 เมธิลคาร์บอน, 6 sp^3 -เมธิลีนคาร์บอน, 7 sp^3 -เมทีนีนคาร์บอน, 3 sp^3 -ควอเทอร์นารีคาร์บอน, 7 sp^2 -เมทีนีนคาร์บอน, 11 sp^2 -ควอเทอร์นารีคาร์บอน, และ 2 คาร์บอนนิลคาร์บอน (ที่ 193.42 and 181.19 ppm) การคำนวณจำนวนพันธะคู่จาก ^{13}C NMR ได้ 11 พันธะคู่ แต่สูตรโมเลกุลของสารประกอบ 6 บ่งชี้ว่ามี 19 จำนวนที่สมมูลพันธะคู่ ดังนั้นสรุปได้ว่าสารประกอบ 6 ประกอบด้วยวงทึ้งหมด 8 วง ซึ่งประกอบด้วย 3 วงของแอนดรากวิโนน, 4 วงของสเตียรอยด์ และอีกหนึ่งวงที่เกิดจากการเชื่อมกันระหว่างแอนดรากวิโนนและสเตียรอยด์ ข้อมูล HMBC พบความสัมพันธ์ระหว่าง H-6 ของส่วนสเตียรอยด์และ 3' ของส่วนแอนดรากวิโนน ทำให้ทราบว่ากับ C-5 และ C-6 ของสเตียรอยด์เชื่อมต่อเข้ากับ C-2' และ C-3' ของแอนดรากวิโนนเกิดเป็นวงโดยผ่านอะตอมออกซิเจน นอกจากนี้ ข้อมูล NOESY พบความสัมพันธ์ระหว่าง H-6 และ 4-H_{ax} และระหว่าง H-6 และ Me บน C-10 ทำให้สามารถระบุสเตริโโคเมฟีของสารประกอบ 6 ได้ดังแสดงในรูปข้างบน จากข้อมูลทางสเปกตรอกาปี สามารถสรุปได้ว่าสารประกอบ 6 เป็นสารใหม่ โดยจะต้องชี้ว่า evanthrasterol A การเชื่อมต่อ กับของส่วนแอนดรากวิโนนและส่วนสเตียรอยด์ นี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับ sirosterol ซึ่งแยกได้มาจาก *Sirococcus* sp. (Ayer and Ma, 1992)

HRMS m/z 679.3629 $[M+H]^+$ ทำให้ทราบสูตรโมเลกุลของสารประกอบ 7 คือ $C_{43}H_{50}O_8$ ^{13}C NMR แสดงให้เห็นว่าสารประกอบ 7 มี 43 คาร์บอนประกอบด้วย 7 เมธิลคาร์บอน, 6 sp^3 -เมธิลีนคาร์บอน, 7 sp^3 -เมทีนีนคาร์บอน, 3 sp^3 -ควอเทอร์นารีคาร์บอน, 6 sp^2 -เมทีนีนคาร์บอน, 12 sp^2 -ควอเทอร์นารีคาร์บอน, และ 2 คาร์บอนนิลคาร์บอน (ที่ 193.42 and 181.19 ppm) การคำนวณจำนวนพันธะคู่จาก ^{13}C NMR ได้ 11 พันธะคู่ แต่สูตรโมเลกุลของสารประกอบ 7 บ่งชี้ว่ามี 19 จำนวนที่สมมูลพันธะคู่ ดังนั้นสรุปได้ว่าสารประกอบ 7 ประกอบด้วยวงทึ้งหมด 8 วง ซึ่งประกอบด้วย 3 วงของแอนดรากวิโนน, 4 วงของสเตียรอยด์ และอีกหนึ่งวงที่เกิดจากการเชื่อมกันระหว่างแอนดรากวิโนนและสเตียรอยด์ ข้อมูล 1H และ ^{13}C NMR ของสารประกอบ 7 มี

ลักษณะคล้ายกับสารประกอบ 6 ยกเว้นในส่วนของแอนดรากวินที่มีหมู่ไฮดรอฟิลิกเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหมู่ ข้อมูล ^1H , ^{13}C , gHSQC, gHMBC, gCOSY, TOCSY และ NOESY สามารถเข้ามาร่วมต่อไม่เลกุลของสารประกอบได้ดังรูปข้างล่างนี้

7

ข้อมูล HMBC พบความสัมพันธ์ระหว่าง H-6 ของส่วนลดเตียรอยด์และ 3' ของส่วนแอนดรากวินท์ ทำให้ทราบว่ากับ C-5 และ C-6 ของสเตียรอยด์เข้ามาร่วมต่อเข้ากับ C-2' และ C-3' ของแอนดรากวินท์โดยผ่านอะตอมออกซิเจน นอกจ้านี้ ข้อมูล NOESY พบความสัมพันธ์ระหว่าง H-6 และ 4-H_{ax} และระหว่าง H-6 และ Me บน C-10 ทำให้สามารถระบุสเตรโนเคมีของสารประกอบ 7 ได้ดังแสดงในรูปข้างบน จากข้อมูลทางสเปกตรอกปี สามารถสรุปได้ว่าสารประกอบ 7 เป็นสารใหม่ โดยจะต้องชื่อว่า evanthrasterol B

ล้างของแข็งที่ได้จากส่วนแยก 181-214 ซึ่งได้จากการชะดวย 50 % EtOAc ในเยกเซน ด้วย เอธิล แอดีเทต เย็น ได้สารประกอบ 8 (110 mg) เป็นของแข็งสีเหลือง

m.p. 194-195 °C;

$[\alpha]_{D}^{20} -76^{\circ}$ (c 0.23, CHCl_3);

$\lambda_{\max} (\text{CHCl}_3)$: (ϵ) 245 (26928), 255 (33475), 270 (45646), 280 (39579), 300 (13253), and 400 (9002) nm;

ν_{\max} (KBr) cm^{-1} : 3486 (OH), 3073, 2976, 2883, 1797 and 1738 (C=O), 1645, 1571, 1474, 1345, 1244, 1046 and 1026 (C-O-C), 898 and 820 cm; EI MS m/z+440 [M, 14%], 409 (14), 398 (8), 371 (44), 333 (100), 283(46), 271 (22), 255 (56), 242 (8), 225 (56), and 59 (39) nm;

$^1\text{H-NMR}$ (400 MHz, CDCl_3) δ_{H} (ppm): 1.34 (3H, s, CH_3 -17), 1.39 (3H, s, CH_3 -18), 1.82 (3H, s, CH_3 -23), 2.28 (3H,s, CH_3 -24), 2.37 (1H, s, 16-OH), 2.44 (1H, s, 15-OH), 2.63 (1H, dd, $J = 10.8, 14.0$ Hz, H-14b), 2.69 (1H, s, H-20), 3.16 (1H, dd, $J = 1.2, 14.0$ Hz, H-14a), 3.70 (1H, d, $J = 10.8$ Hz, H-15), 4.31 (1H, dd, $J = 2.8, 10.8$ Hz, H-19b), 4.41 (1H, dd, $J = 2.0, 10.8$ Hz, H-19a), 4.53 (1H, s, H-22b), 4.77 (1H, s, H-22a), 4.98 (1H, d, $J = 4.0$ Hz, 25-OH), 5.34 (1H, s, H-25), 6.72 (1H, d, $J = 8.4$ Hz, H-2), 7.19 (1H,s, H-5), 7.49 (1H, d, $J = 8.4$ Hz, H-3), 12.54 (1H, s, 1-OH) ppm;

$^{13}\text{C-NMR}$ (100 MHz, CDCl_3) δ_{C} (ppm): 184.3 (C-13), 160.3(C-1), 153.1 (C-10), 151.9 (C-11), 149.5 (C-7), 142.5 (C-21), 138.5 (C-6), 138.3 (C-3), 120.8 (C-8), 119.1 (C-5), 116.8 (C-12), 116.3 (C-9), 112.3 (C-22), 109.9 (C-2), 109.2 (C-4), 77.7 (C-15), 72.9 (C-16), 64.5 (C-19), 63.2(C-25), 44.8 (C-20), 32.0 (C-14), 26.5 (C-17), 23.6 (C-18), 22.6 (C-23), 17.4 (C-24) ppm.

จากข้อมูล ^1H , ^{13}C , gHSQC, gHMBC, gCOSY, TOCSY และ NOESY ทำให้ระบุได้ว่าสารประกอบ 8 คือ tajixanthone hydrate จากการเปรียบเทียบข้อมูล ^1H และ ^{13}C NMR กับที่รายงานไว้โดยคณะผู้วิจัย (Pornpakakul, S และคณะ 2005) ทำให้ยืนยันโครงสร้างสารประกอบ 8 ได้

แยกสารสกัด hairy เอธิล แอกซิเทต ของน้ำเลี้ยง MCzB ด้วยโซลิวิลิคเจล column โนโครมาโทกราฟีได้ 330 ลำดับส่วนแยก ลักษณะของแข็งที่ได้จากส่วนแยก 34-48 ซึ่งได้จากการฉีดด้วย 20-25 % EtOAc ในเอกเซน ด้วย ของผสม เอกเซน-เอธิล แอกซิเทต ได้สารประกอบ 9 (4 mg) เป็นของแข็งใสล้ม

m.p. 239-240;

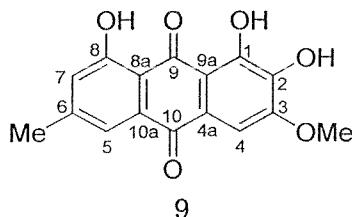
HRTOFMS m/z 299.0561 [$\text{M}-\text{H}]^-$ (calcd for $[\text{M}-\text{H}]^-$ 299.0557);

λ_{\max} (CHCl_3): 278 (20085), 307 (7888), 435 (8448); ν_{\max} (KBr) 3430(br), 2954 (w), 2924 (w), 2851(w), 1732 (w), 1625 (s), 1566 (m), 1486 (w), 1456(w), 1397(s), 1263(m), 1208(w), 1156(w), 1125(w), 1046(m), 970 (w), 760(m), 717(m) nm;

$^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3) 12.43 (1H, s, OH-8), 12.05 (1H, s, OH-1), 7.52 (1H, s, H-5), 7.28 (1H, s, H-4), 7.00 (1H, s, H-7), 3.96 (3H, s, OCH_3 -3), 2.37 (3H, s, CH_3 -6)

¹³C-NMR(CDCl₃) (125 MHz) 191.06 (s, C-9), 181.96 (s, C-10), 161.99 (s, C-8), 156.75 (s, C-2), 148.37 (s, C-6), 139.68 (s, C-3), 133.08 (s, C-1, C10a), 129.50 (s, C-4a), 124.13 (d, C-7), 121.10 (d, C-5), 113.66 (s, C-8a), 110.52 (s, C-9a), 109.50 (d, C-4), 60.67 (q, OCH₃-3), 21.93 (q, CH₃-6)

จากข้อมูล ¹H, ¹³C, gHSQC, gHMBC, gCOSY, TOCSY และ NOESY ทำให้ระบุได้ว่าสารประกอบ 9 คือ 1,2,8-Trihydroxy-3-methoxy-6-methylanthraquinone (หรือชื่อสามัญคือ dermoglaucin)

ล้างของแข็งที่ได้จากส่วนแยก 49-52 ซึ่งได้จากการชั่งด้วย 25-30 % EtOAc ในเอกเซน ด้วยของผสม เอกเซน-เอธิล แอกซิเจต ทำให้ได้สารประกอบ 5 (4 mg) เป็นของแข็งสีส้ม

ล้างของแข็งที่ได้จากส่วนแยก 81-110 ซึ่งได้จากการชั่งด้วย 50 % EtOAc ในเอกเซน ด้วยของผสม เอกเซน-เอธิล แอกซิเจต ทำให้ได้สารประกอบ 10 (7 mg) เป็นผลึกสีขาว

m.p. 201-202 °C (dec);

[α]_D²⁰ -72 (CHCl₃, c 0.24);

HRMS m/z 427.2050 [M+H]⁺ (calcd for C₂₅H₃₁O₆ 427.2120);

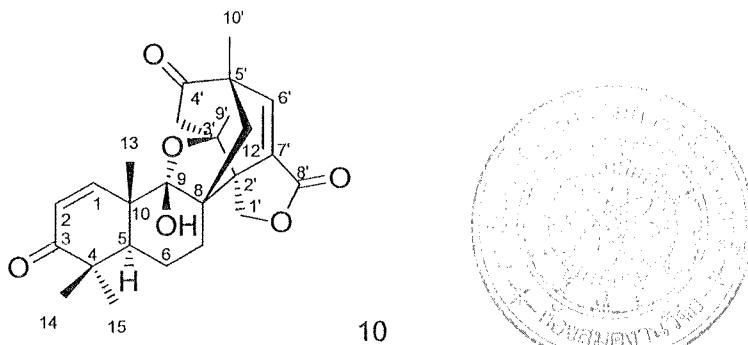
v_{max} (KBr) 3418 (br,s), 2961 (s), 2929 (s), 2874 (m), 1711 (s), 1668 (s), 1457 (m), 1385 (m), 1376 (m), 1243 (s), 1222 (s), 1151 (s), 1108 (s), 1094 (s), 1055 (s), 964(m), 939 (m), 903 (m) nm;

¹H-NMR (400 MHz): 7.26 (1H, d, J = 10 Hz, H-1), 7.00 (1H, s, H-6') , 5.87 (1H, d, J = 10 Hz, H-2), 4.65 (1H, d, J = 9.2 Hz, H-1'), 4.02 (1H, d, J = 9.2 Hz, H-1'), 2.65 (1H, d, J = 19.2 Hz, H-11), 2.48 (1H, d, J = 19.2 Hz, H-11), 2.31 (1H, d, J = 10.4 Hz, H-5), 2.20 (1H, d, J = 15.6 Hz, H-12) , 1.62 (1H, m, H-7), 1.59 (2H, m, H-6), 1.45 (1H, d, J= 15.6 Hz, H-12), 1.43 (3H, s, H-9'), 1.29 (3H, s, H-10'), 1.23 (1H, m, H-7), 1.20 (3H, s, H-13), 1.11 (3H, s, H-15), 1.06 (3H, s, H-14)

¹³C-NMR (100 MHz): 204.52 (s, C-3), 200.54 (s, C-4'), 167.79 (s, C-8'), 155.61 (d, C-1), 147.88 (d, C-6'), 129.91 (s, C-7'), 126.37 (d, C-2), 110.00 (s, C-9), 84.20 (s, C-3'), 67.32 (t, C-1'), 55.76 (s, C-2'), 53.72 (s, C-8), 51.33 (t, C-11), 51.33 (s, C-5'), 46.59 (d, C-5), 44.50 (s, C-4), 41.71 (s, C-10), 38.27 (t, C-12), 31.00 (t, C-7), 28.40 (q, C-15), 27.80 (q, C-9'), 22.36 (q, C-10'), 21.34 (q, C-14), 19.04 (q, C-13), 18.63 (t, C-6)

HRMS m/z 427.2050 [M+H]⁺ ทำให้ทราบสูตรโมเลกุลของสารประกอบ 10 คือ C₂₅H₂₈O₆ ¹H-NMR ของสารประกอบ 10 แสดงให้เห็นสัญญาณสำคัญซึ่งประกอบด้วย 3 โปรตอนโคลেพินที่ δ_H 7.26, 7.00 และ 5.87 ppm, ห้าหมู่เมธิลที่ δ_H 1.43, 1.29, 1.20, 1.11 และ 1.06 ppm, โปรตอนของเมธิลีนที่ต่อ กับออกซิเจนที่ δ_H 4.65 และ 4.02 และโปรตอนของเมธิลีนที่อยู่ใกล้ชิดกับ Csp² ที่ δ_H 2.65 และ 2.48 ppm

¹³C NMR ของสารประกอบ 10 แสดงให้เห็นว่ามี 25 คาร์บอน ซึ่งประกอบด้วย 3 คาร์บอนนิลคาร์บอนที่ δ_c 204.52, 200.54 และ 167.79 ppm, 4 คาร์บอนของโอลีฟินที่ δ_c 155.61, 147.88, 129.91 และ 126.37, ppm, 4 คาร์บอนเมธิลที่ δ_c 28.40, 27.80, 22.36, 21.34 and 19.04 ppm, 5 คาร์บอนเมธิลีนที่ δ_c 67.32, 51.33, 38.27, 31.00 และ 18.63 ppm, หนึ่งคาร์บอนเมทิลอนที่ δ_c 46.59 ppm, และ 8 ควรเทอร์บาร์บอนที่ δ_c 110.00 (OC-OH), 84.20, 55.76, 53.72, 2x 51.33, 44.50 และ 41.71 ppm. ข้อมูล ¹H, ¹³C, gHSQC, gHMBC, gCOSY, TOCSY และ NOESY สามารถเชื่อมต่อโมเลกุลของสารประกอบได้ดังรูปข้างล่างนี้

สารเมแทนอไลท์ของ *Emericella variecolor* ที่เพาะเลี้ยงในอาหารเหลว Czapek-Dox (CzB)

ตัดต้นเชื้อ *Emericella variecolor* ที่เพาะเลี้ยงบนอาหารแข็ง Czapek-dox ที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 7 วัน ให้ได้ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 mm จากนั้นใส่ห้าชิ้นที่ตัดไว้ลงในขวดเพาะเลี้ยง 250 ml ที่มี CzB ออยู่ 100 ml (x 211) เพาะเลี้ยงราโดยตั้งอยู่กับที่ที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 2 เดือน ที่อุณหภูมิห้อง. กรองแยกน้ำเลี้ยง และเส้นใยออกจากกันโดยใช้กระดาษกรอง Whatman no.1 ได้น้ำเลี้ยง (14 L) และเส้นใย (1.30 กก. ของน้ำหนักเปียก)

ระหว่างน้ำเลี้ยงให้แห้งด้วยเครื่องระหว่างระหว่างแบบเยือกแข็งได้กากของแข็งสีน้ำตาลดำ (87.45 g) สกัดกากด้วย เอธิล แอกซิเตต (2L x 5) ในอ่างอัลตราโซนิก ระหว่างสารสกัด เอธิล แอกซิเตต ภายใต้การลดความดัน ได้ของแข็งสีน้ำตาลดำ (790 mg) การที่เหลือออยู่ (85.38 g) สกัดต่อด้วยเมธานอล (2 L x 5) ในอ่างอัลตราโซนิก หลังจากการระหว่างเมธานอล) ได้กาก (56.68 g)

สกัดเส้นใย (1.30 กก. ของน้ำหนักเปียก) ด้วยเมธานอล (2 L x 5) และระหว่างตัวทำละลายได้ของแข็งสีน้ำตาลดำ (41.95 g) สกัดของแข็งสีน้ำตาลดำด้วย เอธิล แอกซิเตต (2 L x 5) และ เมธานอล (2 L x 5), โดยลำดับ หลังจากการระหว่างตัวทำละลายออกไป, ได้สารสกัดหมาย เอธิล แอกซิเตต (26.27 g) และกากสกัดหมายเมธานอล (13.46 g)

แยกสารสกัดหมาย เอธิล แอกซิเตต ของเส้นใยราที่ได้จากการเพาะเลี้ยงใน CzB ด้วยซิลิกาเจล column โคลมาโทกราฟได้ 280 ลำดับส่วนแยก การระหว่างส่วนแยก 36-48 ซึ่งได้จากการจะด้วย 20-25% EtOAc ในเอกเซน ทำให้สารประกอบ 1 ตกตะกอนออกมาก หลังจากการกรองและล้างตะกอนด้วยของผสมเอกเซน-เอธิล แอกซิเตต ได้สารประกอบ 1 (12 mg) เป็นของแข็งสีขาว ล้างของแข็งที่ได้จากส่วนแยก 49-56 ซึ่งได้จากการจะด้วย 25 % EtOAc ในเอกเซน ด้วยของผสมเอกเซน-เอธิล แอกซิเตต ได้สารประกอบ 2 (10 mg) เป็นผลึกไม่มีสี

การแยกสารเมแทบอไรท์เห็ดเพาะ (*Astraeus odoratus*)

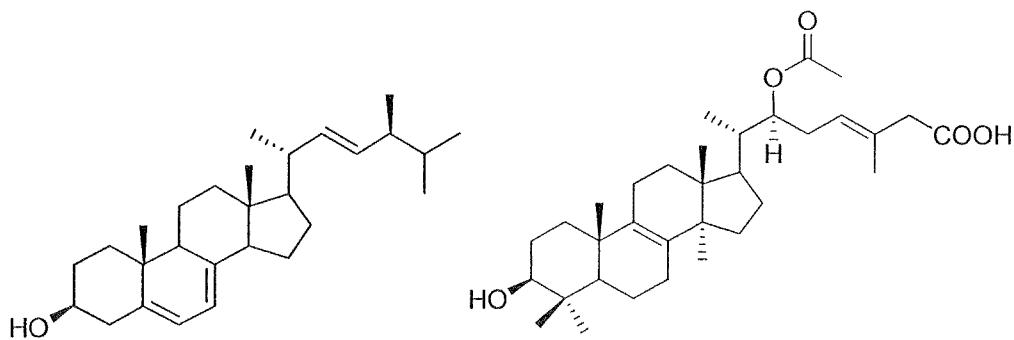
ราไนกสูม *Astraeus* เป็นเชื้อรากตระกูลหนึ่งของ ectomycorrhizal ซึ่งอยู่ในสกุลวงศ์ราไนกสูม มีถิ่นกำเนิดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบได้ทั่วไปทั่วโลก ในเอเชีย พnb 3 สปีชีส์และ 1 variety : *Astraeus odoratus* Phosri, Watling, M. P. Martin & Whalley (syn. *A. thailandicus*; Phosri และคณะ, 2004); *A. asiaticus* Phosri, M. P. Martin & Watling (Phosri et al. 2007); *A. hygrometricus* (Pers.) Morgan (Morgan 1889; Ito 1959) และ *A. hygrometricus* var. *koreanus* V. J. Stenek (Stenek, 1958; Kreisel, 1976; Imazeki และ Hongo, 1989). ในภูมิประเทศอื่นๆ *A. hygrometricus* (อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ยุโรป แอฟริกา และ ออสเตรเลีย) และ *A. pteridis* (อเมริกาเหนือ และ Canary Islands) (Robert 2003; Baseia and Galvao 2001; De Roman et al, 2005; Phosri et al. 2007). โดยต้นไม้ที่อยู่อาศัยของ *Astraeus hygrometricus* และ *A. pteridis* ได้แก่ *Pinus*, *Pseudotsuga*, *Alnus*, *Eucalyptus* และ *Castanea* ส่วน *A. odoratus* และ *A. asiaticus* รายงานว่าพบได้ในป่า *Dipterocarp* (Trappe 1967; Malajczuk และคณะ, 1982; Phosri และคณะ, 2007).

มีรายงานว่า *Astraeus* พบสารประกอบในกลุ่ม steroids (Takaishi, Y. และคณะ, 1987), triterpenoids (Takaishi, Y และคณะ, 1987; Stanikunaite, R. และคณะ, 2008), glucans (Chakraborty, I. และคณะ, 2004; Maiti, D และคณะ, 2008; Chakraborty, I. และคณะ, 2007), และ proteins (Maiti, S. และคณะ, 2008) และ volatile compounds (Kakumyan, P และ Matsui, K. 2009)

ในการวิจัย นำเห็ดเพาะจากจังหวัดน่าน 2.20 กิโลกรัม (น้ำหนักเปียก) มาบดให้ละเอียดแล้วนำไปแข็งในตัวทำละลายต่างๆ ดังนี้ ได้แก่ เอกเซน เอธิล แอซิเตต และ เมทานอล ตามลำดับ ระหว่างตัวทำละลายที่แข็งเห็ดเพาะจะมีสารสกัดหายาเบี้ยน 9.49 กรัม สารสกัดหายาเบี้ยนเอธิล แอซิเตต 16.27 กรัม และสารสกัดหายาเบี้ยนอล 119.46 กรัม วิเคราะห์สารประกอบโดยใช้ TLC และ $^1\text{H-NMR}$

แยกส่วนสกัดหายาเบี้ยนเอธิล แอซิเตตโดยใช้ชิลิกาเจล columncchromatography โดยใช้ตัวทำละลายดังนี้ Hexane, Hexane : EtOAc, EtOAc, EtOAc: MeOH, MeOH ตามลำดับ ได้ 130 ลำดับส่วนแยก นำมาวิเคราะห์โดยใช้ TLC และ $^1\text{H NMR}$ จากนั้นลำดับส่วนแยกที่มีสารประกอบคล้ายคลึงกันนำมารวมเข้าด้วยกัน ได้ 23 ส่วนแยก ล้างของแข็งที่ได้จากส่วนแยกที่ 15-22 ซึ่งได้จากการฉีดด้วย 25 %EtOAc ในเอกเซน ด้วยของผสมเอกเซน-เอธิล แอซิเตต ได้ Ergosterol เป็นตากอนสีขาว

ส่วนแยก 27-30 ซึ่งได้จากการฉีดด้วย 30% EtOAc ในเอกเซน นำมาแยกโดย semi-preparative reverse phase HPLC โดยใช้วัสดุภาชนะเดล่อนที่แบบเกรเดียนท์ $\text{H}_2\text{O}:\text{MeOH}$ (20:80) ไปจนถึง MeOH อัตราการไหล 3.0 ml/min และตรวจวัดโดยใช้ UV ที่ช่วงคลื่น 220 และ 254 nm ได้สาร Triterpene 1 ที่เวลาการกักเก็บ 21.5 นาที, ergosterol peroxide ที่เวลาการกักเก็บ 27.5 นาที และ 5,8-epidioxy-(3 β ,5 α ,8 α ,24R)-ergosta-6-en-3-ol ที่เวลาการกักเก็บ 29 นาที

Ergosterol

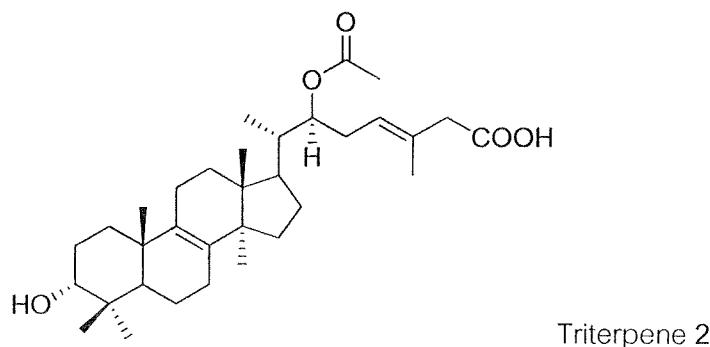
Triterpene 1

Ergosterol peroxide

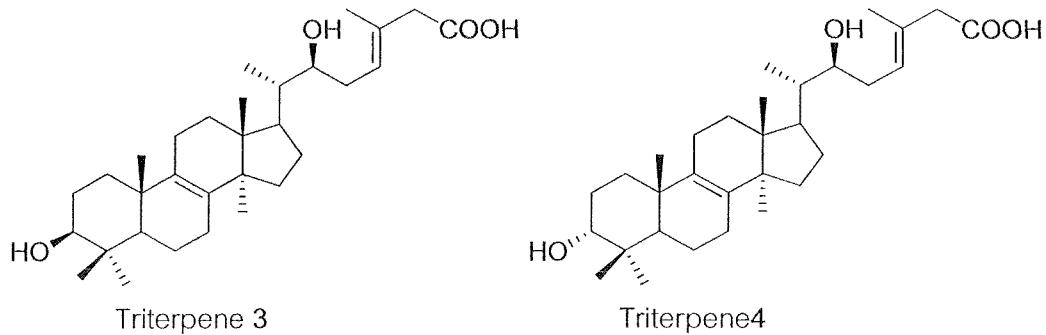
5,8-Epidioxy-(3 β ,5a,8a,24R)-ergosta-6en-3-ol

ส่วนแยก 31-34 ซึ่งได้จากการชั่งด้วย 40% EtOAc ในエอกเซน นำมาแยกโดย semi-preparative reverse phase HPLC โดยใช้วัสดุภาชนะเดลี่อนที่แบบเกรเดียนท์ $H_2O:MeOH$ (30:70) ไปจนถึง MeOH อัตราการไหล 3.0 ml/min และตรวจวัดโดยใช้ UV ที่ช่วงคลื่น 220 และ 254 nm ได้สาร Triterpene 2 ที่เวลาการกักเก็บ 19.5 นาที และ Triterpene 1 ที่เวลาการกักเก็บ 23 นาที

Triterpene 2

ส่วนแยก 43-46 ซึ่งได้จากการชั่งด้วย 50% EtOAc ในエอกเซน นำมาแยกโดย semi-preparative reverse phase HPLC โดยใช้วัสดุภาชนะเดลี่อนที่แบบเกรเดียนท์ $H_2O:MeOH$ (30:70) ไปจนถึง MeOH อัตราการไหล 3.0 ml/min และตรวจวัดโดยใช้ UV ที่ช่วงคลื่น 220 และ 254 nm ได้สาร Triterpene 3 ที่เวลาการกักเก็บ 25.0 นาที และ Triterpene 4 ที่เวลาการกักเก็บ 30 นาที

ด้วยเหตุที่ระยะเวลาของโครงการได้สิ้นสุดลงก่อนที่จะทำการแยกสารเมแทบอไลท์ของเห็ดเพาะให้เสร็จสมบูรณ์ จึงยังคงมีงานที่ต้องทำต่อไปอีกอีกมากเพื่อจะได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการสนับสนุนเงินทุนต่อไปเพื่อให้สามารถศึกษาสารที่เห็ดเพาะสร้างขึ้นได้อย่างสมบูรณ์รวมทั้งจะได้ศึกษาถูกที่ทางชีวภาพของสารที่แยกได้เหล่านี้ด้วย